3947

Plv. hoge commissaris te Djakarta (Van Ittersum) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 22 nov. 1954

Referte Uw telegram nr. 417.

De reden waarom ik U niet eerder de door mij aangekondigde conceptnota zond ligt daarin, dat naar mijn oordeel de stroom van protesten, die wij de laatste maanden over Luar Negeri hebben uitgestort ter wille van het effect daarvan beter even kon worden geremd. Hoewel onze populariteit bij de Indonesische regeringspersonen alreeds het absolute nulpunt heeft bereikt, is een zekere dosering bij de indiening onzer klachten wellicht opportuun. Ik meen dat de ondervolgende nota thans wel dezer dagen kan worden ingediend, waarbij ik Uw speciale aandacht vraag voor het nieuw daarin gebrachte element van schadeplicht der Indonesische Regering . Ik stel miij geenszins voor dat de Indonesische Regering zodanige plicht zelfs maar in principe zal erkennen, maar heb wel enige, zij het geringe hoop, dat de vermelding van de mogelijkheid van een schadevordering tot meer voorzichtigheid zal bewegen. In ieder geval, baat het niet, dan schaadt het evenmin.

De conceptnota luidt, met weglating der complimenten:

'… en heeft de eer, met verwijzing naar deszelfs ongedateerde nota van October 1954 nr. 65103/4603 R te berichten inmiddels te hebben vernomen, dat de daarin vermelde 11 Nederlanders op respectievelijk 22 en 26 October jl. op vrije voeten zijn gesteld.

Het Hoge Commissariaat is daarbij gebleken, dat voormelde arrestanten op een enkele uitzondering na tijdens hun aanhouding niet aan een verhoor zijn onderworpen geweest, doch slechts hun levensgeschiedenis hebben moeten weergegeven. Het is - mede als gevolg van het uitblijven van enig verhoor - deze Nederlanders, die zich van geen eventueel door hen gepleegd misdrijf bewust zijn noch het Hoge Commissariaat duidelijk, op grond van welke ernstige feiten de criminele recherche alhier zich gerechtigd achtte betrokkenen weken achtereen van hun vrijheid te beroven.

Het Hoge Commissariaat heeft voorts van betrokkenen vernomen, dat het merendeel hunner - die als te goeder naam en faam bekend staande burgers hier ter stede in hun levensonderhoud voorzagen - tijdens de duur van hun aanhouding in cellen is opgesloten geweest tezamen met van misdrijven verdachte elementen die uitgesproken tot die zelfkant der samenleving behoren.

Het Ministerie zal kunnen billijken, dat de Nederlandse Regering uiting moet geven aan haar zeer ernstige bezorgdheid over de hierboven gerelateerde feiten, die niet anders dan als lichtvaardige vrijheidsberoving kunnen worden gekwalificeerd. Het behoeft geen betoog dat het bovenvermelde politioneel optreden opnieuw een sfeer van ernstige ongerustheid heeft gecreëerd bij hier te lande vertoevende buitenlanders, die krachtens internationaal recht en gebruik op bescherming van lijf en goed zijdens de regering van het land, waar zij verblijven kunnen aanspraak maken.

De Nederlandse Regering zal dan ook zeer gaarne van de Indonesische Regering vernemen, of zij zich in principe aansprakelijk wil stellen voor de materiële en morele schade, welke dit uit het verloop dezer arrestaties gebleken ongemotiveerd ingrijpen der overheid in de persoonlijke vrijheid van betrokkenen, voor deze is voortgevloeid.'

Gaarne Uw bericht.

Kenmerk: Van Ittersum 638.
©BuZa, archief BZ, ingekomen codetel. Djakarta 1954
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/19420